

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Баган А. В., доцент кафедри селекції насінництва і генетики
к.с.-г.н., Барат Ю. М., доцент кафедри селекції насінництва
і генетики, к.с.-г.н.

Сучасна вища школа стоїть перед прикритим фактом: в умовах традиційних форм та методів навчання студенти, пасивно отримуючи інформацію, не вміють здобувати її самостійно і застосовувати те, що знають. Теоретичною основою запровадження інтерактивних методів навчання мусять бути системний, особистісно-зорієнтований та діяльнісний підходи до побудови дидактичних процесів; теорія оптимізації педагогічного процесу (Ю.К. Бабанський, М.М. Потапник), а також інваріантність процесу навчання, заняття як конкретної форми існування процесу засвоєння знань і методу навчання як мікродіяльності навчання. Теоретичні та практичні розробки в цій галузі належать В. Гузєєву, А. Гіну, О. Помегун, Л. Пироженко, А. Фасолі.

Термін «*інтерактивний*» прийшов до нас з англійської і має значення «взаємодіючий». Існують різні підходи до визначення інтерактивного навчання. Деякі вчені визначають його як діалогове навчання: «Інтерактивний – означає здатність взаємодіяти чи знаходитись в режимі бесіди, діалогу з чим-небудь (наприклад, комп'ютером) або ким-небудь (людиною) [1, 4].

Методи інтерактивного навчання можна поділити на дві великі групи: групові та фронтальні. Перші передбачають взаємодію учасників малих груп (на практиці від 2 до 6-ти осіб), другі – спільну роботу та взаємонавчання всієї аудиторії. Час обговорення в малих групах – 3-5 хвилин, виступ – 3 хвилини, виступ при фронтальній роботі – 1 хвилина.

Групові методи:

Робота в парях. Студенти працюють в парях, виконуючи завдання. Парна робота вимагає обміну думками і дозволяє швидко виконати вправи, які в звичайних умовах є тривалими або неможливими (обговорити завдання, взагалі інформацію). Після цього один з партнерів доповідає перед аудиторією про результати.

Робота в трійках. По суті, це ускладнена робота в парях. Найкраще в трійках проводити обговорення, обмін думками, підведення підсумків чи, навпаки, виділення розбіжностей.

Карусель. Студенти розсаджуються в два кола – внутрішнє і зовнішнє. Внутрішнє коло нерухоме, зовнішнє рухається. Можливі два варіанти використання методу – для дискусії (відбуваються «парні суперечки» кожного з кожним, причому кожен учасник внутрішнього кола має власні, неповторювані дані), чи для обміну інформацією (студенти із зовнішнього кола, рухаючись, збирають дані).

Робота в малих групах. Найсуттєвішим тут є розподіл ролей: «спікер» – керівник групи (слідкує за регламентом під час обговорення, зачитує завдання, визначає доповідача, заохочує групу до роботи), «секретар» (веде записи результатів роботи, допомагає при підведенні підсумків та їх виголошенні), «по

середник» (стежить за часом, заохочує групу до роботи), «доповідач» (чітко висловлює думку групи, доповідає про результати роботи групи [2-3, 5]).

Фронтальні методи:

Велике коло. Студенти сидять по колу і, по черзі, за бажанням, висловлюються з приводу певного питання. Обговорення триває, поки є бажаччі висловитися. Викладач може взяти слово після обговорення.

Мікрофон. Це різновид великого кола. Студенти швидко по черзі висловлюються з приводу проблеми, передаючи один одному уявний «мікрофон».

Мозковий штурм. Загальновідома технологія, суть якої полягає в тому, що всі студенти по черзі висловлюють абсолютно всі, навіть алогічні думки з приводу проблеми.

Мозаїка. Цей метод поєднує і групову, і фронтальну роботу. Малі групи працюють над різними завданнями, після чого переформовуються так, щоб у кожній новоствореній групі були експерти з кожного аспекту проблеми [1-3].

Таким чином, впровадження і використання у навчальному процесі вищого рівня інтерактивних методів навчання дозволить уникнути таких недоліків під час проведення занять в аудиторії:

1. Головна проблема: студент часто не має власної думки, а якщо і має, боїться її висловлювати відкрито, на всю аудиторію.
2. Часто студенти не вміють слухати інших, об'єктивно оцінювати їх думку, рішення.
3. Студент не готовий в процесі обговорення змінювати свою думку, йти на компроміс.
4. Студентам важко бути мобільними, змінювати обстановку, методи роботи.
5. Труднощі в малих групах: лідери намагаються «тягнути» групу, а слабші студенти відразу стають пасивними.
6. Часто трапляється висловлення відверто антисупільних думок з метою завоювання «авторитету», привертання уваги.

Тому за умови вмілого впровадження інтерактивні методи навчання дозволяють залучити до роботи всіх студентів аудиторії, сприяють виникненню соціально важливих навиків роботи в колективі, взаємодії, дискусії, обговорення.

Список використаних джерел

1. Гін А. Прийоми педагогічної техніки. / А. Гін. – Луганськ, 2004. – 84 с.
2. Голодюк Л. Як навчити студентів спілкуватися на занятті / Л. Голодюк // Рідна вища школа. – 2001. — № 9. – С. 11-14.
3. Гузев В.В. Образовательная технология: от приема до философии. / В. В. Гузев. – М.: Сентябрь, 1996. - 135 с.
4. Дьяченко В. К. Сотрудничество в обучении: О коллективном способе учебной работы. / В. К. Дьяченко. – М.: Просвещение, 1991. – 231 с.
5. Інтерактивні методи навчання у підготовці спеціалістів для банківської системи України: Зб. наук. праць. – Суми – Харків, 2001. – 250 с.